
**KRITIČKO IZDANJE I PRIJEVOD ŠIŽGORIĆEVA
SPISA O ILIRIJI I GRADU ŠIBENIKU**

Juraj Šižgorić Šibenčanin, *O smještaju Ilirije i o gradu Šibeniku — De situ Illyriae et civitate Sibenici*. Drugo izdanje priredio prema rukopisu i dodao prijevod Veljko Gortan, pogovor napisao Ante Šupuk. Šibenik 1981, Muzej grada Šibenika, 122 str.

Vladimir Vratović

Prvi put je Šižgorićev spis objavio Milivoj Šrepel u »Građi za povijest književnosti hrvatske« (knj. 2, Zagreb 1899), ali prema vrlo slabom prijepisu mletačkog kodeksa, tako da je i u izdanju ostalo previše pogrešnih lekcija.

Sada ga je Veljko Gortan kritički priredio izravno prema mletačkom kodeksu iz Muzeja Correr (bibl. E. Cicogna 2218, br. 3250). Ne moram isticati s koliko je akribičnosti i istančane dosljednosti, dakle na tekstološki uzoran način, ostvareno i ovo kritičko izdanje, koje se dolično pridružuje Gortanovu izdanju pjesničke Šižgorićeve zbirke *Elegiarum et carminum libri tres* (Zagreb 1966, Hrv. lat. 6, JAZU), što je bila priređena na temelju mletačke inkunabule iz 1477.

Tako smo, eto, dobili sada Šižgorićevo neveliko, ali za njegov opus značajno djelo, u minuciozno dotjeranu tekstualnom obliku i u usporednom, izvrsnom Gortanovu prijevodu, te se od sad sva buduća istraživanja, npr. topografska, onomastička ili stilska, mogu s apsolutnim povjerenjem osloniti na tekst, kako temeljni s brojnim imenima, tako i na citate u njemu. Odavno je, doduše, ovo djelo u našoj historiografiji poznato i cijenjeno, no u hrvatskoj književnoj povijesti ipak uglavnom samo prema posljednjem, 17. poglavlju *De moribus quibusdam Sibenici*, gdje pisac govori o svomu i Naplavčićevu latinskom prijevodu naših narodnih poslovice i gdje silnom hvalom uzdiže narodne lirske pjesme (tužbalice, svatovske, ljubavne i pastirske).

Nakon tekstova nalaze se u knjizi *Annotationes* i *Index nominum* uz latinski tekst i *Bilješke* i *Kazalo imena* uz hrvatski prijevod, zatim faksimil rukopisa i, na kraju knjige, članak Ante

Šupuka *Juraj Šižgorić, hrvatski latinist i pjesnik humanist, s bilješkama*, popisom izdanja Jurja Šižgorića i literaturom o njemu. Ima u Šupukovu prilogu nekoliko esejistički nadahnutih dijelova, osobito o nekim psihološkim korespondencijama pjesništva Šižgorićeva sa životom njegovim i rodnim tлом. Ali bi čitatelj zaželio nešto više i specifičnih naznaka o tome što to čini Šižgorića pjesnikom humanistom, kad je već ta sintagma stavljena u naslov. A i atmosfera humanistička, kako ona razbirljiva na našoj obali dalmatinskoj, tako i padovanska, koje je naš pjesnik bio gojenac, nedovoljno je orisana. Ako nije kakva omaška, potpuno je neodrživa autorova tvrdnja (str. 103) o mladom Šižgoriću: »Odgojem i općim prilikama maloga primorskog grada, u prvoj polovici XV stoljeća, misaono je potpuno usmjeren na srednji vijek.« To što je Šižgorić vjernik i svećenik, nema nikakve izravne veze sa srednjim vijekom. Prethodnoj je naime tvrdnji upravo suprotna slika koju nam autor (str. 115 i 116) daje o povoljnoj ekonomskoj i duhovnoj klimi u Šibeniku i prije rođenja Šižgorićeva i posebice za njegova života. Ne želeći se previše zadržavati na kritičkim opaskama, jer je Šupukov prilog pisan ambiciozno i s mnogo ljubavi, dodao bih ipak da je ovdje svakako bilo potrebno dati barem detaljniji pregled sadržaja i problema spisa *De situ...*, pogotovu zato što je upravo uz izdanje i prijevod toga Šižgorićeva spisa i tiskan ovdje u knjizi članak o piscu. Nije dovoljno iskorištena ni postojeća literatura, npr. Novakovi radovi, ili vrlo važan Gortanov rad o utjecaju Šižgorićevu na Pribojevića, ili studija, gotovo knjiga P. Tremolija *Itinerario umano di Raffaele Zovenzoni* (»Archeografo Triestino«, Serie IV, 1979, vol. XXXIX, 115—202), s nekoliko lijepih stranica posvećenih i našem Šižgoriću.

Vrlo je ugodno istaknuti da u knjizi gotovo i nema tiskarskih pogrešaka. Našao sam ih svega šest, spomena su vrijedne samo: na latinskoj naslovnoj stranici, u naslovu djela, treba *Illyriae* umjesto *Illyriae*, u citatu iz Ovidija na str. 52 treba *huius* umjesto *huis*, u lat. kazalu imena (str. 62) treba *Croatia* i *Crovatini* umj. *Croatia* i *Croatini*.

Sve u svemu, objavljujući kritički tekst izvornika *De situ Illyriae et civitate Sibenici*, hrvatski prijevod i ostale priloge u knjizi, koja je po slogu, papiru i opremi ne samo ukusna nego i luksuzna, Muzej grada Šibenika i njegov direktor S. Grubišić dostojno su se odužili velikom šibenskom sinu, tom istinskom — lijepo je rečeno u uvodnoj *Riječi izdavača* — zaljubljeniku u svoj zavičaj i rodni grad.